

СИМОН ШЕМОВ

ПУЛС: Сите почетоци на класично тренираните уметници започнуваат со општо прифатените техники масло на платно, гваж, цртеж... По завршувањето на Академијата и вие почнавте да работите со масла, црпејќи инспирација и работејќи на теми од природата врзани за македонското поднебје. Ги оживеавте трнливите предели, голините, јарата на Југот. Колку долго ве следеше ваквата тематика и како се случи во еден миг да се затворите кон интервенциите во просторот?

ШЕМОВ: Точно е дека врз пејсажот карактеристичен за Македонија започнав да работам многу одамна, така рече, уште со самиот мој творечки почеток. Работев и на акварели и на цртежот кој го негувам до денес, а темите од природата ме следеа долго, долго време. Кога почнав да правам големи слики, од типот на јапонските паравани, немав намера да декорирам и тие дотерувања на амбиентот практично ме насочија кон можноста да интервенирам во просторот, да експериментирам, да работам со неklasични материјали, по што уследија интервенциите со бои. Заедно со колегатата Кочо Фидановски се впуштивме во една авантура. Формиравме слободна група со можност да се проширува и стеснува зависно од интересирањето. Идејата беше да се бориме против грдото во нашата околина, а почетните истражувања ги направивме во далечната 1973/74 година во урбаната средина. Две лета кампувавме на планината Кораб над Битуше, Ростуше и Велебрдо. Резултатите, со дополнувања ги применувавме во градот. Работевме на улици, во стари квартали, во нечи дворони. Објектите врз кои интервениравме беа дотраени, со трагична конотација на нешто што остарува, се распаѓа, умира. Користевме материјали од отпади, канти, стари машини. Групата го побуди интересирањето на тогашните уметници и прерасна во интернационална со луѓе од Франција, Англија, Австрија, тогашна Југославија. Во интервенциите земаа учество и студенти, ученици, деца, аматери, љубители на уметноста. Работевме заедно 15 години, а потоа се разделивме. Јас успеав овој ликовен третман да го префрлам како наставна метода на Факултетот за ликовна уметност и кај студентите да ја провоцирам слободната креација. Би кажал дека во истиот овој период паралелно работев и на штафелајното сликарство и натаму креирајќи ги летните предели од Македонија. То-

Чедомир Ѓековиќ

Замена за лешање

Силвера Падори

Човекот кој во шеесеттите и седумдесеттите години меѓу првите излезе од пропишаните ликовни шаблони на нашата средина и се наметна како творец кој умее да изненади, деновиве прославува јубилеј - три децении творештво. Период во кој Шемов реализираше 14 самостојни и учествуваше на над сто групни изложби на стариот континент, во САД и Австралија. Добитник е на десетина награди, а неговите творби се присутни и во колекциите на многу љубители на уметноста ширум светот. Деновиве, пред македонската јавност се јавува уште еднаш. Со ретроспективата, поместена во Музејот на современата уметност во Скопје, Шемов на публиката ѝ се претставува со сите различности и специфичности што ги создавал во изминативе 30 години. Почнувајќи од маслата на кои се овековечени жешкото македонско лето, голините, јарата, преку светите војни до детските игри, магиите, ангелите, жената, не може а да не се почувствува оригиналноста и чудото на природата, планините, билките, љубовта! Последните години покрај графиката, сегашниот декан на Факултетот за ликовна уметност Симон Шемов, речиси целосно се посветува и суптилниот занает во рачната изработка на хартија од билки. По примерот на индивидуалните истражувачи од минатото, како што вели човекот на природата Симон Шемов, на ова рамниште не ќе сопре. Зашто е преголем предизвикот и тајните, кои до сржта ги разбудуваат и вовлекуваат љубопитството и креативноста на творецот

гаш ја создадов и темата „Пантеист“ во која беа содржани флората, фауната, инсектите, геологијата. Тоа беа божества направени од сите природни убави елементи во кои верував... Се занимавав и со питачите, поправачите на чадори и диганите. Еден атрактивен свет за мене, кој тешко се вклучуваше во нормалното битисување. Тоа беа членови на заедницата кои секогаш припаѓале на некој минаги времиња, а се уште egzистираат пред нашите очи. Тогаш, и ден денес.

ПУЛС: Седумдесеттите години ги започнавте со теми врзани за византиската традиција, односно фрескоживописот и средновековната иконографија. Направивте доста слики на таа тема меѓу кои и „Светите војни“ за која чинам во една прилика рековте дека ви е особено драга. Така ја започнавте деценијата, во која како да утврдивте сопствени правила со кои ќе ги средувате и организирате ликовните погледи на светот. Конкретно, мислам на пропишаните клишеа и храброста истите да прескокнат.

ШЕМОВ: Отсекогаш сум бил свесен за сопствената способност да ги сумирам сите искуства до кои сум допрел со посредство на школувањето и опсервацијата. Тука мислам на целото историско ликовно искуство на човештвото, како и потребата да се комбинираат различностите на тие искуства. Отсекогаш, исто така, сум се вознемирувал од клишеото, што беше проповедано во школувањето - дека еден сликар мора да има еден ракопис во сите свои детали. Јас тешко ова го постигнував зашто сметав дека може и поинаку. Дека не бев осамен во ова, потврда ми беше големата ретроспективна изложба на поп-артот одржана во Хејвуд Галеријата во Лондон, која ме охрабри и ми овозможи појасно да се сконцентрирам во своите идеи. Потоа следеа постдипломските студии во Лондон во 1971/72 година, што се и почеток на моите „Детски игри“.

ПУЛС: Во рамките на едно граѓанско општество на стандарди, кое не ги пропишува сите правила по кои е организиран овој наш цивилизиран свет, уметниците се тие што истрчуваат пред времето. Често пати со своето однесување, облекување и имиџ - штрчат! Не ги интересираат конвенциите, не сакаат да ги следат правилата и како да не сакаат да припаѓаат токму на времето во кое живеат. Како „Детските игри“ врз кои работите ги поврзавте со улогата на ликовните уметници во овој бел свет?

ШЕМОВ: Побуната на психологијата на уметникот, неговата невклопчивост во сегашноста и во калапот на конвенциите јас го анализирав и споредував со психологијата на детето, во процесот на играта или во учеството во неа. Некаде сум прочитал дека „уметник е лице што никогаш не пораснало, не го минало детството“. Исто така, јас знам дека во создавањето на уметничкото дело, уметникот „просто си игра“, сликајќи, со што сметам дека процесот на детската игра е многу близок со ликовното творештво. Така беше испровоцирана оваа тематика во која јас склопував слики. Најдобар показател во близината на двете игри ми беше тезата за некористољубивост на детето во моментот кога се зафаќа за одредена игра. Како и онаа на уметникот, кој не очекува материјализирање во процесот на создавањето. Учествува со душа, срце, со радост, без злоба. Го интересираат идеалните, највозвишените нешта, фантастичното, невиденото... Со еден збор уметникот се однесува утопистички. Така се впуштив и јас во „игра“. Темите беа земени од моето детство и оние игри што тогаш ги играв. Уживав во таа „игра“, создавајќи правила исто како и во детските игри. Си зацртав да ги почитувам, без разлика што тешко можеше да се следат и независно од тоа

Ми се чини дека во интересирањето за хартијата се собраа сите мои начела што до тогаш ги

допрев, ги поттикнував, или на некој начин тие ме допреле мене. Тука се цртежот и графиката што имаат подлога од хартија. Потоа, потребата да создавам монтажни елементи и други слични експонати што ќе бидат лесно подвижни, погодни за монтирање и за лесно складирање

какво одредиште имаа. Битно е што и детската игра и уметноста немаат анархични тенденции. Имаат за цел да создадат некаков ред на дејствијата што ќе придонесат радост, веселба, убавина...

ПУЛС: Колку за Вас, уметноста е во убавото?

ШЕМОВ: Не сум од уметниците што сметаат дека уметност е сè она што е убаво, па само тој учинок - треба да се негува. Сметам дека уметноста во суштина треба да вознемирува на било кој начин. Да возбуди, да не остави рамнодушни. Во тој случај, и смешното може да биде атрактивно, комично, сатирично, пародично. А, тоа - што е грдо, никој не може точно да каже, зашто поимот за грдо се менува во зависност од севкупните состојби во едно општество.

ПУЛС: Кога веќе го споменавте општеството, како творечки ги отсликувате да речеме работите што иницираат критика, или, пак, разбудуваат иронија и потврдуваат несовршенство?

ШЕМОВ: Јас се зафатив со можноста да создавам пародични работи за некои за мене интересни ситуации. Меѓутоа, никогаш саркастични. Мојата врзаност за животот и природните нешта што се околу мене, ме потсетува на радосните работи. Правев пародии со намера да ги спротивставам разните времиња. На пример ја транспонирав византиската иконографија со детски цртеж или рококо комбинации. Исто, вклучував во некои свои слики и кич, како изразна можност и ефикасност, доколку секако се вклопуваше во елементите кои ги комбинирав - со нова фигуративност, со елементи што тогаш ги користеле на пример Пикасо и други уметници. Одев толку далеку во таа своја „игра“, што сликата ја ставав на под, а децата, играјќи си, ја создаваа. Исто така, делови од платната „позајмував“ на колегите кои во своите ателјеа го сликаа парчето што беше одредено за нив. Приредувавме заеднички забави, а резултатот беа - нови слики.

ПУЛС: Колку што помнам, некаде по Лондон уследи и вашата нова „игра“, овој пат наречена графика. Како се случил и овој уметнички „жанр“ да ве испровоцира?

ШЕМОВ: Точно. Во тоа време се разбудил и интересот за графиката. Сметав дека за реализација на оваа идеја каде ќе се судрат разни стилски обележја, разни структури и спротивности од колористички, цртачки и било каков друг карактер, една од можностите за реализацијата е сериграфијата - сито печатот. Започнаа неколкуте мои графички циклуси и сè уште не ме „оладал“ интересот за оваа техника. Направив повеќе мали и

големи мапи: „Детски игри“ и „Локуф“. Темата „Локуф“ толку многу ја експлоатирив што подоцна реализирав и експонати што излегуваат од рамките на графиката.

ПУЛС: Во една прилика споменавте дека цртежот бил и ќе остане ваша љубов. Дали фактот дека тој, а и графиката се создаваат на подлога од хартија имаше пресудно значење за вашето интересирање за рачното изработување на хартија?

ШЕМОВ: Токму така. Ми се чини дека во интересирањето за хартијата се собраа сите мои начела што до тогаш ги допрев, ги поттикнував, или на некој начин тие ме допреле мене. Тука се цртежот и графиката што имаат подлога од хартија. Потоа, потребата да создавам монтажни елементи и други слични експонати што ќе бидат лесно подвижни, погодни за монтирање и за лесно складирање. Но, сепак, рачната изработка на хартијата како определба е најмногу врзана за моето присуство во природата во која и физички се чувствувам како нејзин дел. Наоѓав (и наоѓам) време за прошетки по ливадите, планините, па така шетајќи летото '85 по босанските гори во близината на Теслиќ, еден мој пријател посматрајќи ме со каков жар и љубов говорам за билките ме поучи да се позанимавам со „батерфлај“ - јапонската техника. Јас и претходно се интересирав за некои ориентални техники, меѓутоа овојпат и конкретно почнав да работам врз билките. Ги ставав меѓу хартии, ги проучував, а потоа од нив побарав да се вклучат во мојот процес. Ја експлоатирав целулозата и почнав да создавам сопствена хартија, од сопствена целулоза. Така го затворив кругот на природата. Билките ги користев дома за чаеви и исхрана, ги сликав на моите платна, ги презентирав во експонати и графики и на крајот од нив создадов и ликовен материјал. Но, не само како подлога. Хартијата ја користам како ликовен материјал, како тубичка боја или глина. Процесот имаше тактилна сензација и навистина имав чувство дека целата природа се преточува преку моите раце и се трансформира во еден друг тип на убавина. Така започна мојата потрага во светот на целулозата. Конечно бидејќи секогаш во животот од почеток до крај, долгорочно и систематски ги предвидувам своите истражувања, се решив ова да го поврзам и со науката. Овие две години работам на создавање хартија, односно пронаоѓање на погодни и целулозни влакна од билки од македонското поднебје. Па место со уметници, како што беше порано, сега секојдневно сум опкружен со научници и луѓе од производството.

Сметам дека без љубов не може ни прагот да се пречекори! Јас правам се со љубов. Ако некому

пратите порака со љубов, убеден сум дека ќе биде успешно прифатена. Не значи дека во љубовта мора да се содржани декларативни признанија, но мислам дека кога некој е рамноправен се подразбираат тие работи. Љубовта не е вистинска ако жената се третира како играчка на партнерот

ПУЛС: Честа за откривањето на хартијата му припаѓа на Цаи Лан, кинески дворски службеник во времето на императорот Хо-Ти во 105-та година од нашата ера. Тој правел хартија од стари партали, коноп, кора од дрво, рибарски мрежи. Подоцна, обработувачите на целулозата направиле хартии од зеленчук. Како се случи како основен материјал да ги искористите токму билките?

ШЕМОВ: Научно-истражувачкиот проект „Рачна изработка на хартија“ што го работев во рамките на Факултетот за ликовни уметности од Скопје и со учество на „Комуна“, Природно-научниот музеј, „Хартија“ - Кочани, Архивот на Македонија и НУБ „Климент Охридски“ започна во октомври 1992 година. Меѓутоа, тоа е всушност продолжување на истражувањето што го вршев во рамките на Фулбрајтовите фонд во САД една година претходно. Стануваше збор за фундаментално истражување за испитување на типовите на целулозно влакно од домашно билно потекло. Битно е што истражувањето се вршеше со традиционална ориентална постапка, прочуената јапонска нагаписуку техника. За да се вклучиме во меѓународното движење за заштита на околината не користевме никакви хемикалии во процесот на белењето на целулозата. Целта беше да создадеме основи за производство на најквалитетна хартија како за целите на дизајнот и ликовните уметности, така и за изработка на подлога за значајни државни документи, уникатна литература и конзервација на националното книжевно богатство. Како се подготвува ваквата хартија? Тоа е долготраен и мачен процес кој целосно се заборава кога ќе се добијат чудесните листови од хартија. Најпрво билките од нашата околина, бозелот, копривата, прицата во вода остануваат додека не се „растопат“ и не се обезвлагнат. Претходно, нормално, се тријат, за што поупешно да се соединат со водата при што се добива целулозна каша. Оваа каша како фундамент понатаму преку специјално изработени сита во рамки, се пренесува на впивателна површина, на која останува парчето хартија откинато од природата. Во секој случај, интересен процес кој го предизвика интересирањето и на дипломците и постдипломците на универзитетот Гринзборо во Северна Каролина, каде во 1991 и 1992 одржував предавања.

ПУЛС: Интересни се темите што ги креирате во вашите дела од рачно изработена хартија. Покрај ливадите, се навркате на „магиите“. Дали во нив верувате и како станаа ваша преокупација?

ШЕМОВ: Јас сум пантеист. Верувам во сите работи што се врзани за egzистенцијата. Ништо не отфрлам. Единствено, може нешто да прифатам како поблиско, а нешто не, што не значи дека го исклучувам како можност. „Магиите“ имаат зародиш во шеесеттите, а по '86 на нив повторно се навратив. Кај мене се врзани со детските игри. Детето верува во многу нешта, па и јас верував во магијата дека доколку со прст се покаже кон ѕвездите никнува тртка заради што гледањето и покажувањето на небеските сонца ми беше забрането. Таа забрана ги „роди“ цртежот, графиката и сликата „Дете што покажува со прст на ѕвездите“. Баба ми ми врзуваше крпче со нешто завиткано кога со децата одев в поле по детски авантури. Крпчето имаше магиска моќ да ме штити од змии. Или пак, магијата на огледалото да не се огледува ноќе... Детето верува во работите што му ги кажуваат старите. И јас би сакал да верувам во белите, добрите магии и грмотевици, па ја направив „Магијата против гром“. Кога сакав да се заштитам од отровни билки, јас правев „Магија против такви билки“. Кога сакав да направим изложба и креативно да ја подготвам, си ја создадов „Магијата за гостопримство“.

ПУЛС: Дали „магиите“ ја исполниле целта?

ШЕЛОВ: Главно да! Освен една. „Магија да се сочува човекољубието“ што ја создадов во времето кога се нашараше распаѓањето на ЈУ-заедницата и кога сакав да не се предизвикува судбината, разумот и војните. оваа магија, не помогна!

ПУЛС: Ликовната публика беше маѓепсана и шокирана од убавината, невиноста и илуминацијата што зрачеше од сите објекти во циклусот: „Ангели“. Зошто токму ангелот стана ваш медиум?

ШЕЛОВ: Ангелот за мене е нешто што се врзува со религијата, но и врската меѓу овоземниот и другиот свет. Ангелот е бестелесен, дури ни со полот не е

тав забележав многу нацистички сцени каде млади луѓе, облечени во СС-униформи парадно маршираа по тротоарите, придружени од истомисленици и навивачи. Тоа го поврзав со стравот дека белината на ангелот ќе биде потемнета. Во таков еден амбиент го изработив првиот ангел, како предупредување за целото човештво!

ПУЛС: Верувате ли дека имате свој ангел што ве штити?

ШЕЛОВ: Сметам дека имам некој ангел-чувар, што ме штити од лошите патишта и кој навреме ме соочува со вистинските работи. Зашто убеден сум дека сè она што сум правел во уметноста - било тоа вистинското. Ме сочувал од комерцијализација, од застранување. Еден сум од оние кои и да смеат, не можат да

ската култура. Со намера стално да биде на линијата на престижот (од социолошки и естетски карактер), жената ги прифаќала највисоките норми и сакала да се угледува на нив. На пример, да се облечува како битолските конзули, да има соба со раскош на беговските сараи. Така, ја сочувала ликовната традиција кај нас и ја збогатила со нови содржини. Токму затоа, во темата жена, што сега ме преокупира јас сакав да си докажам себеси, но и на другите, дека жената имала поголем удел во нашата култура и дека не е точно дека не била вклучена во креативните ликовни сфери, како што се претпоставуваше. Дури според мене, жената е и почувствителна на полето на ликовната уметност од мажот. Една од потврдите е и сè поголемото присуство на женски студенти на Факултетот за ли-

пуваат чаеви од билната аптека, ниту, пак, мора да се оди на пазар по салати. Во пролет, во мојата кујна, на трpezата се наоѓаат исклучиво диви салати, од билки што ги има во мојата, нашата околина. Можеби на луѓето ќе им биде чудно ако ги споменам глужварчето, овчарското торбиче, водопијата, дињицата, штавелот, копривата и др. Билките ги собирам речиси преку целата година. Има и такви што растат дури и зиме. Таква е дињицата што по вкусот потсетува на краставица. Што се однесува до чаевите, ги имам дури 25 видови за секакви прогоди: чај за побрзо заспивање, против кашлица, за болки во стомакот и слично. Најомилен ми е чајот од мајчина душичка и за мој вкус е - ненадминлив од ниту еден друг, било од нашето било од туѓо поднебје.

ПУЛС: Во текот на наредниве два месеци до кога ќе биде изложено вашето ретроспективно творештво предвидено е да има и неколку други случувања на истиот простор во Музејот на Современата уметност во Скопје?

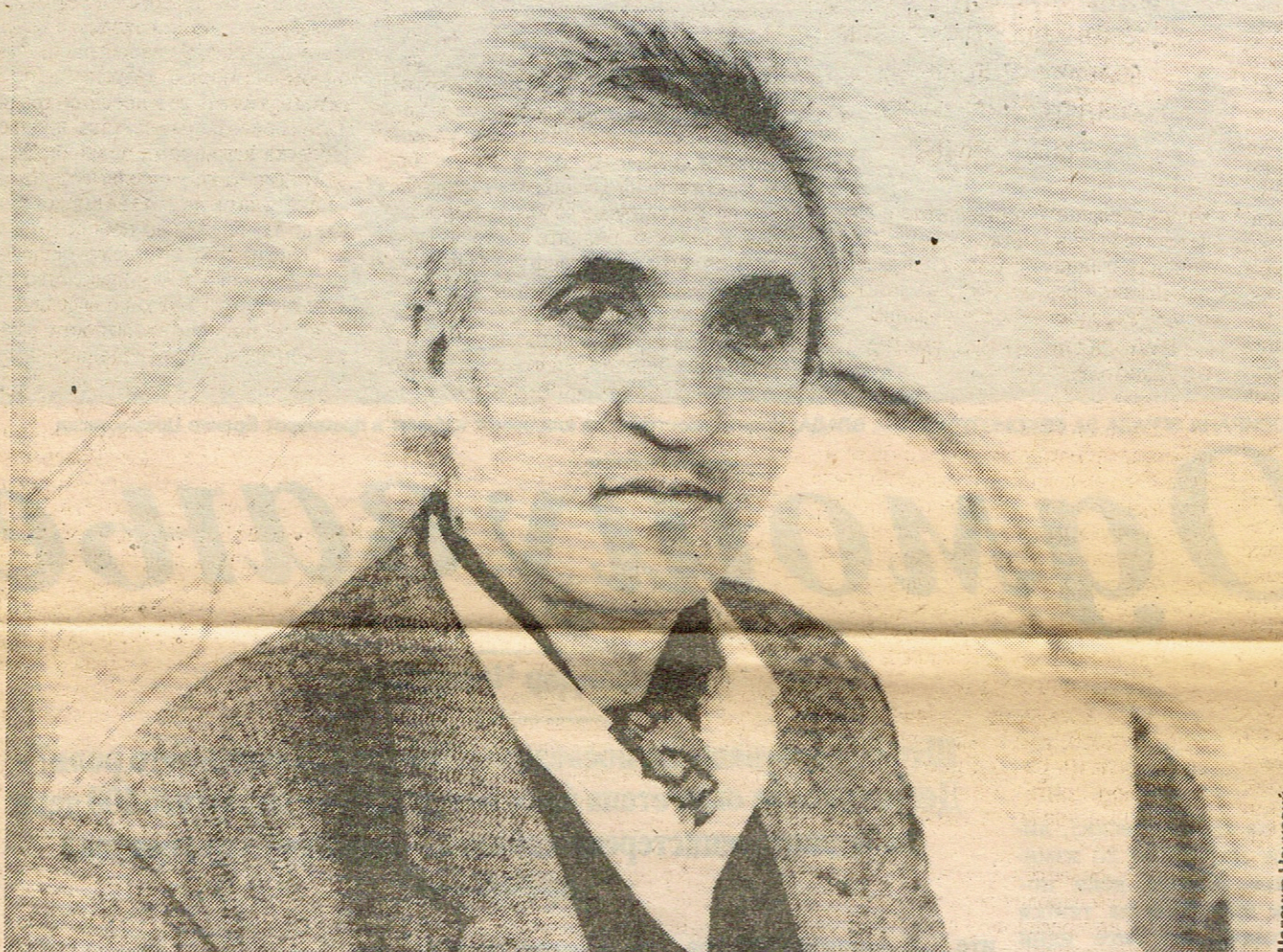
ШЕЛОВ: Со оглед на тоа што како последна тема од ретроспективата е жената, одлучив да покамам неколку жени-творци со свои ликовни прилози и предавања да се вклучат и го докомплетираат создадениот амбиент. Предавање ќе одржи вајарката и доктор на науки по етнологија Анета Светиева. Излагањето ќе биде во врска со нашето етнолошко богатство и традицијата. Во ликовниот прилог ќе учествуваат Викторија Васева со објекти во печено тесто и Спаска Шемова со објекти од „rare“.

ПУЛС: Овој наш разговор едвај се вклопи во вашата преполна шема од обврски. Меѓу другите сте и декан на Факултетот за ликовна уметност во Скопје, каде имате редовни часови со својата класа, а колку што ми е познато работите и со студентите на рачно изработување хартија?

ШЕЛОВ: На Факултетот за ликовни уметности постои насока за рачната изработка на хартија во која може да се вклучат студентите од сите отсеци. Ме радува што интересирањето е навистина големо и наставата е посетувана што резултира со извонредни постигнувања кои студентите, со задоволство ги презентираат во нашиот работен амбиент на Сули Ан, но и на традиционалната изложба по завршувањето на учебната година. Што се однесува до деканските обврски, тие се бројни, но некако се снаоѓам!

ПУЛС: За крај, што понатаму?

ШЕЛОВ: Веќе работам на големиот проект во димензија од 15 метри што се вика „Духот на старото ореово дрво“ или „Ливади и шуми“. На инспирацијата „жена“ и натаму продолжувам да работам, како и на дел од старите теми што не се довршени: „Огромното ангелско крило“ - голем монтажен проект од хартија, бројни амбиентални композиции кои се надевам дека ќе бидат реализирани до колку најдам простор за нивно вклопување, но подоцна и складирање. До сега не реализирав повеќе тродимензионални просторни проекти од причина што немав каде подоцна да ги складирам. Изложбата ме прекина на половина пат од нивната реализација, па за жал не можев ниту на ретроспективата да ги изложам. Работам и на еден проект на книга. Уникатна е и долго време е во процес на подготовка. Станува збор за македонска поезија и мои графички печатени врз рачно изработена хартија, во комбинација со индустриска. На почеток е и „Книга за рачна изработка на хартија“. Во неа ќе се поместат графички изработени во различни графички техники врз деликатни рачно изработени типови хартија, придружени со соодветен текст. Време за расфрлање ќе немам, што не значи дека не ќе ги обиколувам моите планини и не ќе бидам со моите билки и магии?! □

Черчилер Ненковски

врзан за никого конкретно. Но, врзан е за чистотата. Се обидов таа невиност, чистота да ја прикажам преку белината на хартијата, преку воздухот заробен во крилјата и како перфорација во одреден вид хартија. Едноставно, сметав дека ангелот е непристрасен медиум, таков каков што е уметникот во овој, сега со политика и страсти набиев свет. Пронајдов дека ангелот датира од стариот среден исток, од бабилонската цивилизација. Во јудаизмот постои само еден ангел и тоа повеќе врзан за историјата на Евреите, одошто за религијата. Во христијанството, пак, ангелот е честа тема. Асоцира на летање, на премостувањето на световите, присутна и во митологијата преку дедаловиот и икаровиот сон за летање. Љубопитството да се зирне и во забранетото и невозможното, исто како и кај магиите беше мојата потреба да се делува врз настаните. Покренувањето на оваа тема всушност е мојата потреба да се најдам во исто време на две места. Сметам дека една од причините за постоењето на уметноста е всушност просторно-временските неможности во ист миг човек да биде на повеќе места, како што тоа му дозволува исклучиво церебралниот систем. Така, уметноста, барем мене, ми беше и сè уште е замена за можност за летање.

ПУЛС: Дали имате само бели ангели?

ШЕЛОВ: Направив и еден црн ангел и тоа поттикнат од една ситуација во Берлин, каде се најдов две недели по уривањето на големиот ѕид. Додека се ше-

го одбегнат чистиот ликовен пристап. Сличен во овој поглед на мене беше Петар Мазев.

ПУЛС: По магиите, ангелите, ливадите во вашите хартии започнува и вечната тема - жената. Верувам дека требаше и да уследи по врската природа - убавина - жена?

ШЕЛОВ: Кај мене жената има порелална конотација од претходните теми врз кои работев. Всушност врзана е за традицијата. Темата жена има нејзина пандан - невеста. Во физичката смисла на претставата невеста, значи уметничко дело, ако се има предвид на пример дека невестата е само за гледање. Накитена со целиот фолклор, со традицијата на еден народ, таа гувее како експонат, неа никој не смее да ја пишне. Врзана е за етнологијата и за традицијата. Кога се зборува за ликовната уметност во ова подрачје, сталната врска и континуитетот се земаат од достигнувањата на византиската уметност. Јас на пример, сметам дека врската е во фолклорот, а главниот актер на оваа фолклорна лабораторија била токму жената. Таа ги облечувала семејството и мажот, го уредувала ентериерот, ги одржувала предметите за домашна и надворешна употреба, како духовните, така и световните што биле нејзина ракотворба. Мажот немал таква улога. Се занимавал со разни работи или војувал. Исто така, жената направила многу во доградувањето на естетските погледи на нашата култура, со тоа што преку неа минавале и таа ги прифаќала влијанијата од грчката, турската, европ-

ковна уметност. Во овој момент на пример во мојата класа имам две момчиња и 11 девојки, а во претходната генерација имав само еден студент припадник на „посилниот“ пол.

ПУЛС: Релацијата убавина-ангел-магија-жена, ќе биде непотполна без љубов. Тематски индивидуално не ја третирате, но впечаток е дека просто блика од секоја ваша слика, графика, парче хартија, експонат...

ШЕЛОВ: Темата „жена“ секако го предизвикува поимот љубов. Сметам дека без љубов не може ни прагот да се пречекори! Јас правам сè со љубов. Ако некому пратите порака со љубов, убеден сум дека ќе биде успешно прифатена. Не значи дека во љубовта мора да се содржани декларативни признанија, но мислам дека кога некој е рамноправен се подразбираат тие работи. Љубовта не е вистинска ако жената се третира како играчка на партнерот. Во љубовта гледам исклучиво рамноправен партнер со кого ќе ја делиме вековната љубов, почитувањето, приврзаноста, довербата.

ПУЛС: Освен во жената, сопствената работа, природата, се чини страстен сте вљубеник на билките. Луѓето што добро ве познаваат се убедени дека најубави чаеви и најинтересни салати можат да се дегустираат токму во вашиот дом?

ШЕЛОВ: Заљубеник сум во билките. Или ако сакате, јас сум и билкар-аматер. Користам билки за разна намена, но најчесто за чаеви. Открив дека околу нас има толку билки што е излишно да се ку-